Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze diplomové práce

Produkty finančního trhu vhodné pro zajištění stáří

Martina Sommerová

© 2015 ČZU v Praze

SOUHRN:

Diplomová práce na téma „Produkty finančního trhu vhodné pro zajištění stáří“ obsahuje teoretickou a praktickou část.

V teoretické části této práce je rozebráno stárnutí populace ve státě. Práce vysvětluje důsledky stárnutí populace, zabývá se snižováním příjmů ze státního rozpočtu z prvního pilíře důchodového zabezpečení. Dalším faktorem, na který se práce zaměřuje, je důchodová reforma. Je zde rozebrána nezbytnost důchodové reformy. Práce se dále zabývá třemi pilíři důchodového systému a vysvětluje jejich fungování a změny, které v nedávné době proběhly.

Rozebrán je zde taktéž finanční trh. Jeho popis se zabývá jak trhem peněžním, tak i kapitálovým. V návaznosti na fungování finančního trhu práce popisuje i jednotlivé finanční instituce. Dále se pak zabývá spořením, investováním a pojištěním s možností zhodnocování vkladů. Jsou zde rozebrány základní spořicí i investiční produkty.

Praktická část diplomové práce přináší zhodnocení produktů, které jsou vhodné a taktéž nevhodné pro spoření na důchod. Období spoření u klientů rozděluje do tří investičních horizontů a postupně sleduje možnosti úspor v jednotlivých produktech v daném časovém horizontu při rozličných úložkách. Porovnává tak možnosti ukládání mladého člověka, člověka ve středním věku i osoby těsně před důchodem.

Výstupem této práce je porovnání, kolik financí si naspoří mladý člověk, když začne spořit hned na počátku své pracovní kariéry při nízkých i vyšších úložkách a kolik naopak by měl spořit starší člověk těsně před důchodem tak, aby dosáhl stejných úspor. Této části se týká i doporučení v jakých produktech je vhodné si na stáří spořit.

Klíčová slova:

Finanční trh, produkty, demografický vývoj, penzijní spoření, důchodová reforma, spoření, finanční instituce

1. CÍL PRÁCE

1.1. Hlavní cíl, dílčí cíle

Základním cílem této práce je vybrání produktů na našem finančním trhu, které budou vhodné k dobrému zajištění na stáří.

Cílem rešeršní části diplomové práce je stručný popis problematiky zajištění občanů v poproduktivním věku obecně, s hlavním zaměřením na specifika České republiky, a současně zpracování charakteristiky způsobů důchodového zabezpečení a finančních produktů vhodných pro zajištění přiměřené životní úrovně v tomto období lidského života.

Hlavním cílem práce je vyhodnocení současné nabídky alternativních možností finančního zabezpečení ke starobnímu důchodu z průběžného důchodového systému ČR a optimalizace načasování zahájení jejich využívání z pohledu konkrétních klientů v rámci poskytování finančního poradenství.

Dílčím cílem této práce je taktéž srovnání úspor v jednotlivých produktech v závislosti na časovém horizontu spoření a výši ukládané částky.

1.2. Metodika

Budou se porovnávat menší úložky u střadatelů, kteří začínají se spořením na stáří již v brzkém věku a ty samé částky u střadatelů, kteří začínají spořit ve středním věku a také těsně před důchodem. Dále se bude pokračovat srovnáním s vyššími měsíčními úložkami ve stejných časových intervalech. Odkládané částky se budou zvyšovat tak, aby konečný výstup mohl poskytnout srovnání v závislosti na časovém horizontu i velikosti spořené částky.

K ukládání financí budou využity různé produkty finančních institucí, ve kterých je vhodné spořit na stáří. Jelikož výnosnost jednotlivých produktů v čase se dá jen odhadnout, bude se pracovat s úrokovou sazbou zhodnocení portfolia, kterou finanční společnosti udávají jako pravděpodobnou dnes.

Zároveň se porovná, zda je vhodné spořit částky v jednom produktu po celou dobu nebo je výhodnější v dlouhodobém časovém horizontu produkty měnit.

Aby v této práci mohlo dojít k určitému porovnání, zda je vhodné začít spořit již v mladém věku či zda je lepší začít ve starším věku s vyššími úložkami, bude se časový horizont spoření pohybovat ve třech liniích, 40 let, 20 let a 5 let. K porovnání bude využito stále

stejných kalkulací jednotlivých produktů. Tyto produkty jsou běžně dostupné na našem trhu a většina lidí si také z těchto finančních produktů vybírá při volbě možnosti spoření. Tento postup práce pak umožní srovnání, jak tyto produkty pracují s jednotlivými částkami v krátkodobém a dlouhodobém časovém úseku. Kalkulace ukáží, který finanční produkt je výhodné použít v mladším věku, a který se více vyplatí starším lidem.

2. VYHODNOCENÍ

Kondice jednotlivých produktů se velmi mění v závislosti na výši uložených vkladů a taktéž na výši investičního horizontu. Pro spoření na důchodový věk jsou vhodné všechny v práci vybrané produkty kromě spořicího účtu a ve většině případů i stavebního spoření, ovšem záleží na tom, jestli se využijí samostatně, a nebo se budou v čase kombinovat. Pokud u klientů je založen spořicí účet či stavební spoření v dlouhodobém horizontu, mělo by se doporučit převedení naspořené částky do jiných produktů. Při volbě produktu velmi záleží na tom, jak ke spoření přistupuje klient, jestli je více konzervativní a bojí se agesivních strategií, chce minimalizovat riziko ztráty, a nebo je ochoten jít do většího rizika s možností získat větší výnosy. Všechny kalkulace jsou samozřejmě dedukcí, protože nikdo nedokáže odhadnout, co se s finančním trhem bude v tomto dlouhodobém investičním horizontu dít.

Zajímavé je, jak se mění v závislosti na časovém horizontu i odkládané částce výkonnost jednotlivých produktů. Stavební spoření, které při dlouhodobých úsporách není výhodným produktem, se stává zajímavým, až při krátkodobém horizontu spoření a ukládané částce 2 000,- Kč měsíčně. Tak dochází k zajímavému zhodnocení. Dobře využitelným produktem se jeví doplňkové penzijní spoření, které pracuje velmi dobře v jakémkoliv horizontu. Spořicí účty jsou nezajímavým produktem v dlouhodobém horizontu spoření. U investičního životního pojištění jsou zajímavé výnosy pouze v dlouhodobém investičním horizontu, na krátký interval jsou nepoužitelné. Otevřené podílové fondy pracují také nejlépe při dlouhém časovém úseku, v krátkém horizontu se dostatečně neprojeví jeho přednosti. Možnou variantou je rozdělení vyšších částek do několika produktů.

Po shrnutí této studie se dá konstatovat, že pokud začneme na stáří spořit již v mladém věku, je dostačující částkou k uložení již 1 000,- Kč měsíčně. Se zkracujícím se horizontem spoření se značně navyšuje výše jednotlivé úložky. Pokud se začne spořit ve středním věku, je již třeba částka jednou taková. Jestli se začne spořit ve věku těsně před

důchodem, pro naspoření dostatečné částky by musely být měsíční úložky značně vysoké. Z tohoto vyplývá, že je výhodné si odkládat menší částky již v mladém věku.

3. ZÁVĚR

Cílem mé práce „Produkty finančního trhu vhodné pro zajištěné stáří“ bylo nalezení vhodných produktů na našem finančním trhu, které by tuto podmínku splnily.
Začátek této práce byl věnován stárnutí populace a vyhodnocení tohoto nepříznivého faktoru v číslech ze stránek ČSÚ. Jednou z věcí, která by měla tento problém zlepšit, je důchodová reforma. Posléze byl popsán nynější důchodový systém. Rozebraly se jednotlivé pilíře, které jsou tři. Jeden však záhy zanikne. Proto hlavní soustředění bylo vloženo na dva důchodové pilíře, jež budou fungovat i nadále.
Dalším tématem v diplomové práci byl popis finančního trhu. Finanční trh byl rozdělen na peněžní a kapitálový a zhodnotilo se, na kterém trhu se obchoduje s jednotlivými instrumenty. Posléze byly rozebrány některé produkty finančního trhu, které jsou vhodné pro zajištění na stáří. Tyto produkty se rozdělily na spořicí a investiční. Ke konci teoretické části se zhodnotilo i pojištění a rozebral se způsob, jak i v produktech pojišťoven se dá spořit na důchod.
V další části diplomové práce se teorie postupně aplikovala do praxe.
Byli vybráni tři klienti finančního trhu, kteří se chtějí zabezpečit na stáří. Rozdíl u nich panoval především v tom, v jak dlouhém časovém horizontu mohou na důchod spořit. Investiční horizont byl rozdělen do třech etap, 40 let, 20 let a 6 let. Na finančním trhu byly postupně použity finanční produkty, které jsou běžně dostupné, většina obyvatel naší země je zná a jsou vhodné pro ukládání financí. Byly to tyto produkty: spořicí účet, stavební spoření, penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření, otevřené podílové listy a investiční životní pojištění.
Cílem této práce bylo zjistit, které z těchto produktů se nejlépe hodí pro daného klienta v určitém investičním horizontu. Porovnávalo se, jestli je lepší spořit celou dobu v jednom produktu, nebo produkty kombinovat, a nebo od počátku diverzifikovat ukládané finance do více produktů.
Dále se zjišťovalo, jestli je výhodnější začít spořit už v mladém věku s vysokým investičním horizontem, a nebo si začít odkládat vyšší částky až těsně před důchodem.
Poslední část byla věnována zjištění, jak vysoká částka by musela být odkládána při

horizontu poslední etapy šesti let, aby úspory dosáhly stejné hodnoty tak, jako v případě dlouhodobého investičního horizontu 40 let.

Výsledkem této praktické části bylo zhodnocení, že pokud se začíná spořit již v mladém věku s vysokým investičním horizontem, stačí ukládat částku 1 000,- Kč, aby i při riziku inflace byla naspořená částka zajímavým doplněním starobního důchodu. Zatímco při krátkodobém horizontu šesti let by úložka musela být řádově v desítkách tisíc korun, aby dosáhla naspořené částky jako v dlouhodobém horizontu. Odkládání takto vysoké úložky je nemožné pro většinu populace. Na závěr se musí konstatovat, že veškeré srovnání jsou jen dedukce, jelikož se nedá zcela odhadnout chování trhu v dlouhodobém horizontu.

4. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

1. JANDA, Josef. *Zajištění na stáří*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing,a.s., 2012. ISBN 978-80-247-4400-1.

2. JÍLEK, Josef. *Akciové trhy a investování*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing,a.s., 2009. ISBN 978-80-247-2963-3.

3. JÍLEK, Josef. *Finanční trhy a investování*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing,a.s., 2009. ISBN 978-80-247-1653-4.

4. KOHOUT, Pavel. *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*. 7. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-5064-4.

5. PIKORA, Vladimír a Markéta ŠICHTAŘOVÁ. *Všechno je jinak*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing,a.s., 2011. ISBN 978-80-247-4207-6.

6. REVENDA A KOL., Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovnictví*. 5. vydání. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2012. ISBN 978-80-7261-240-6.

7. Czso.cz/csu.*Czso.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/320181-14#01

8. Demografické stárnutí ČR podle výsledků projekce. *Demografie* [online]. 2012 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=824

9. Důchodová komise vybírá ze 3 variant zrušení důchodového pilíře. *Opojištění.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.opojisteni.cz/produkty/penzijni-pripojisteni/duchodova-komise-vybira-ze-tri-variant-zruseni-druheho-pilire/

10. Důchodové pojištění: Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění. *MPSV* [online]. 2011 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/cs/617

11. Důchodová reforma. *MPSV* [online]. 2011 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/14515/Duch_ref_fi2.pdf

12. Hospodaření systému důchodového pojištění. *MFCR* [online]. 2013 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/hospodareni-systemu-duchodoveho-pojisten

13. MPSV: Důchodové pojištění. MPSV. *Důchodové pojištění: Popis systému* [online]. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/cs/3

14. MPSV: Poslání komise. MPSV. *Poslání komse: Vládní jednání* [online]. MPSV [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.duchodova-komise.cz/?page_id=47

15. Podoba penzijního systému ČR. *Opojištění.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: http://www.opojisteni.cz/produkty/penzijni-pripojisteni/podoba-penzijniho-systemu-cr-od-1-ledna-2013-3-dil/

16. Projekce obyvatelstva ČR. *Czso.cz/csu* [online]. 2003 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/B0001D6145/$File/4025rra.pdf

17. Průměrná výše starobního důchodu v ČR. *ČSÚ* [online]. 2013 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/dyngrafy.nsf/graf/cr_od_roku_1989_duchod

18. Vyznejte se v důchodu. *Měšec.cz* [online]. 2013 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.mesec.cz/clanky/vyznejte-se-v-duchodu-jak-funguje-prvni-pilir/

19. II. pilíř důchodového spoření. *MFCS* [online]. 2013 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/penzijni-sluzby-a-systemy/ii-pilir-duchodove-sporeni